

Water-Rails, 3 Baillon's Crakes and 1 Little Crake were caught (for 1955 and 1956, see the list on p. 13). It was twice found that a Water-Rail consumed a Sedge-Warbler, trapped in the same basket. Once (on August 7th, 1957) an adult Water-Rail with completely moulting wing-feathers was caught (see fig. 3 and 4). By recoveries in the same basket of Bearded Tits, ringed as young-ones in the same nest, it was shown that the fledged birds of one nest remain together even after their flocking with young-ones of other nests, as already mentioned by KOENIG (1951). The first recoveries abroad of a Reed-Warbler, a Waterrail and 2 Moorhens are given on p. 16 (t.K.).

Pestvogel (*Bombycilla garrulus*) -invasie in Nederland gedurende februari-maart 1957.

door

J. TAAPKEN

(With summary: *Waxwing-irruption in the Netherlands, February—March 1957*)

Inleiding.

In ons land werden gedurende de maanden februari en maart 1957 plotseling een opvallend groot aantal Pestvogels waargenomen. Opmerkelijk is het dat de vogels bijzonder laat kwamen en slechts korte tijd bij ons verbleven. Het leek mij van belang alle binnen-gekomen waarnemingen van deze jongste invasie bekend te maken en een samenvatting hiervan te geven, ondanks dat ik een groot aantal gegevens over het voorkomen van deze soort in Nederland, van 1946 tot heden, nog ter bewerking heb liggen.

Een overzicht van deze invasie zal pas duidelijk worden als ook uit andere delen van Europa, waar deze heeft plaatsgevonden, gegevens zijn gepubliceerd. Deze samenvatting moet dan ook slechts beschouwd worden als Nederlandse bijdrage tot een volledig overzicht van het algehele verloop van deze invasie in Europa.

Dank zij de zeer gewaardeerde en snelle medewerking van enkele centrale adressen, waar deze waarnemingen werden ontvangen, werd ik in staat gesteld deze gegevens bij elkaar te brengen. Van het grootste deel van de niet door mij zelf ontvangen waarnemingen kon ik inzage van de brieven krijgen. Hierdoor was ik in de gelegenheid nadere gegevens over voedsel en gedrag te noteren en kon ik in vele gevallen de waarnemers om aanvullingen vragen. Vaak was het b.v. nodig om berichtgevers, die, na over de invasie gelezen of gehoord te hebben, kort daarop Pestvogels waarnamen en hierover direct schreven, te vragen of er ook ná hun schrijven nog vogels in hun omgeving voorkwamen of dat zij zich daar nog langer op-

hielden. Hierdoor heb ik pogen te voorkomen dat er een onjuiste „top” in de ontvangen waarnemingen zou komen en wel juist gedurende die periode, waarin er door pers en radio op het voorkomen van deze vogels werd geattendeerd.

Afgezien van de waarnemingen welke mij direct bereikten, ontving ik voornamelijk vanuit Friesland vele gegevens van de Heer G. BOSCH van het Friesch Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden, naar aanleiding van oproepen in Groninger Dagbladen en de Regionale Omroep Noord gegevens uit Groningen en Drente van Dr. Fop. I. BROUWER. Dr. C. G. B. TEN KATE stond mij zijn gegevens af welke hij had ontvangen voor zijn „Ornithologie van Nederland”, de Heer J. VAN DER VEER verzamelde tal van gegevens voor mij op Texel, de Vogelwerkgroep Haarlem verstrekke mij gegevens uit de omgeving van Haarlem en uit enkele andere delen van ons land, de Heer J. J. ZWEERES verschafte mij inzage van brieven, welke hij ontving naar aanleiding van zijn artikelen in het „Algemeen Handelsblad”.

Zonder medewerking van bovengenoemden zou ik niet in staat zijn geweest een zo volledig overzicht te geven als hieronder en ik ben hun dan ook allen dank verschuldigd. Ook alle andere berichtgevers die mij gegevens verschafte, dank ik hier hartelijk voor hun spontane medewerking.

Zoals uit onderstaande zal blijken stelt een steeds betere en nauwere samenwerking ons in staat een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het verloop van een zo'n plotselinge invasie. Het is te hopen, dat dit ook in andere landen mogelijk zal zijn.

Verloop van de invasie.

In december 1956 werden op drie plaatsen (Terschelling, Emmen en Weerselo) reeds Pestvogels gezien. Uit niets bleek dat wij afgelopen winter ruim gelegenheid zouden krijgen Pestvogels waar te nemen. Ieder jaar worden er Pestvogels in ons land aangetroffen. Tijdens de jaren dat zij slechts schaars worden gezien, zijn de berichten meestal afkomstig van de noordelijke provincies. Worden zij in grotere aantallen waargenomen dan is dat gewoonlijk reeds in de maanden november en december, terwijl dan ook in januari, somtijds nog in februari (zoals in 1914 en 1933) vogels kunnen worden gezien. In maart en april worden de waarnemingen aanzienlijk schaarser, ofschoon aprilwaarnemingen niet zeldzaam zijn. Opmerkelijk is het dat de bewoners uit de noordelijke provincies de soort beter kennen.

Gedurende de 2e week van februari 1957 kwamen de eerste berichten over waargenomen Pestvogels op Texel en Vlieland. Ook werden er reeds te Emmen (10/2) waargenomen.

Midden februari werden de berichten van de Waddeneilanden talrijker en werden ook op vele plaatsen in Groningen, Drente en Friesland waarnemingen gedaan.

Inmiddels had 15/2 reeds een troepje Zuid-Holland ('s-Gravenhage) bereikt en werden er 16/2 ook in Noord-Holland (Den Helder, Heilo, Heemskerk, Haarlem) waargenomen.

In de provincie Gelderland werden zij voor het eerst op 16/2 (Epe, Wageningen) gezien, later ook te Wageningen (19/2), Veenendaal (26/2 t/m 28/3), Apeldoorn (24/2 en 7/3), Nunspeet (2/3 t/m 11/3) en Bennekom (3/3). Bij Lelystad werden zij 21/2 waargenomen.

In Zeeland werden zij 18/2 (Middelburg 8 ex.) voor het eerst opgemerkt, daarna 20/2 6 ex. te Vlissingen, 25/2 1 ex. te Goes, 26/2 1 ex. te Vlissingen en 27/2 2 ex. te Middelburg.

In de provincie Utrecht werd de eerste 20/2 te Soesterberg gezien, daarna 1/3 te Utrecht en 2/3 t/m 9/3 te Bilthoven.

In het Gooi kwamen zij 21/2 (Hilversum, 22/2 idem) en 6/3 t/m 8/3 te Bussum.

Uit de provincie Overijssel kwam slechts één waarneming, n.l. 21/2 een dood ex. te Wierden.

Ook uit de provincie Noord-Brabant werd maar één waarneming bekend en wel 9/3 17 ex. te Eindhoven.

In de provincie Limburg hielden zich enkele ex. van 3/3 t/m 6/3 op te Stein.

De meeste gegevens kwamen uit Groningen, Friesland, Waddeneilanden, Noord-Holland en de westkant van de provincies Zuid-Holland en Zeeland.

Zij bevonden zich daar op voedselrijke plaatsen, gewoonlijk tuinen en parken, waar zij mede door hun makheid spoedig opgemerkt werden. Later verspreidden zij zich ook meer naar het binnenland; het aantal slonk toen inmiddels sterk.

De gehele 2e helft van februari werden vele Pestvogels waargenomen.

Begin maart bevonden zich er nog wel veel op voedselrijke plaatsen (Haarlem, Groningen). Inmiddels vestigden zich op andere plaatsen (Brielle, Nunspeet, Veendam, Veenendaal) nieuwe troepjes die daar enkele dagen verbleven.

In Friesland werden de aantallen toen al aanzienlijk kleiner.

In de 2e week van maart neemt het aantal nog steeds af, terwijl er over midden maart nog maar enkele waarnemingen bekend werden (Terschelling, Friesland, Heemstede, Veenendaal en Wolvega).

In april werden nog op twee plaatsen Pestvogels waargenomen, n.l. op 8/4 8 ex. te 's-Gravenhage en 17/4 5 ex. bij de Brielse Meer die tevens de laatste waren.

Hoewel er geen positieve gegevens van terugtrek bekend zijn, moet worden aangenomen dat het grootste deel der vogels vrij spoedig is teruggetrokken.

De verliezen, die een vogelsoort in het overwinteringsgebied lijdt, zijn vaak aanzienlijk. Dat echter tijdens een invasie alle vogels ten gronde gaan en geen terugtrek naar het broedgebied meer plaats

vindt, komt mij zeer ongeloofwaardig voor. Zij zouden dan ook geleidelijker in aantal zijn afgenomen.

Gedurende de gehele invasie werden 8 Pestvogels dood gevonden, 2 ex. werden door een kat gedood, 1 ex. vloog zich dood, 1 ex. vloog tegen een auto op, 2 of 3 ex. werden door onbekenden geschoten, 2 ex. werden gewond aangetroffen waarvan er één, na hersteld te zijn, geringd werd losgelaten.

In de meeste gevallen werden enkelingen waargenomen ($\pm 65 \times$), terwijl ± 60 maal 2 ex. bijeen werden gezien. Voorts werden aangetroffen troepjes van 3 ex. ($28 \times$), 4 ex. ($19 \times$), 5 ex. ($19 \times$), 6 ex. ($17 \times$), 7 ex. ($12 \times$), 8 ex. ($15 \times$), 9 ex. ($6 \times$), 10 ex. ($14 \times$), 11 ex. ($4 \times$), 12 ex. ($17 \times$), en van 13 tot 20 ex. ($39 \times$). Troepjes van meer dan 20 ex. werden o.a. op Terschelling, te Delfzijl, Groningen, Leeuwarden, op Texel en te Sneek waargenomen ($17 \times$); ± 30 ex. bijeen werden gezien te Delfzijl, Terschelling, Texel, Den Helder, Hoorn en Haarlem; 32 ex. op Texel en te Leiden; ± 40 ex. te Delfzijl, Groningen, Wildervank en Heemstede; 45 ex. hielden zich verspreid op te Leeuwarden; 48 ex. te Delfzijl; ± 50 ex. te Groningen, Wildervank, Haren en op Texel. Eén bericht werd ontvangen van 60 tot 80 ex. bijeen op Texel. Twee berichten spraken van een troep van ± 300 ex. bijeen en wel $\pm$ eind februari bij Oudeschild, Texel en 20/2 te Beemster. Naar aanleiding van de berichten die ik hierover ontving, kan ik niet anders aannemen dan dat de berichtgevers inderdaad Pestvogels hebben waargenomen. Of de opgaven van de aantallen geheel juist zijn, moet ik, gezien de binnengekomen gegevens uit andere delen van het land, betwijfelen.

Voedsel.

De Pestvogels werden voornamelijk op de rijk besdragende Gelderse roos (tenminste $47 \times$) en *Cotoneaster* spec. (tenminste $40 \times$) waargenomen. Ook de 24 mededelingen van Pestvogels op struiken met „rode bessen” doelen vermoedelijk grotendeels op bovengenoemde twee besdragende heestersoorten.

Tallose malen werden zij fouragerend op de appeltjes van *Malus* spec. of neergestrooide rotte appels aangetroffen, soms ook op meidoorn.

Enkele berichten kwamen binnen, waarin men sprak over fouragerende vogels op hulst, berberis, hagedoorn, rotsmispel, vuurdoorn en lijsterbes.

Op rozebottels werden zij tenminste 15 maal aangetroffen.

Op drie plaatsen scheen het, dat Pestvogels zich met insecten voedden. Op 6, 7 en 8/3 zag de heer WURSTER te Bussum herhaaldelijk dat 2 ex., als een duivenpaar, dicht naast elkaar zittend beurtelings opvlogen, een rondje van ± 15 m middellijn iets opstijgend vlogen, om daarna weer bij de partner neer te strijken.

Te Bilthoven werd op 9/3 iets dergelijks gezien.

Op 10/3 werd dit ook door de Heer R. DE BOER te Groningen waargenomen, toen 12 ex. bij elkaar in drie hoge populieren zaten. Af en toe vlogen enkele ex. ± 3 m loodrecht de lucht in, maakten een cirkel en plaatsten zich dan weer in de boom bij de andere vogels. Dit herhaalde zich wel 10 maal achter elkaar. Dit gedrag, dat de indruk maakt, dat de vogels op vliegenvangerachtige wijze insecten vangen, schijnt een onderdeel te vormen van de baltshandelingen.

Te Eenrum en bij de Brielse Meer werden Pestvogels badende aangetroffen.

Directe trekwaarnemingen:

Positieve directe trekwaarnemingen worden bij de Pestvogel zelden gedaan. Op 16/2 verdwenen 3 ex. te Valthermond na een kwartier in zuidelijke richting. Op 21/2 werden 15 ex. aan de buitenzijde van de duinen te Noordwijk aan Zee waargenomen; ook deze vogels verdwenen spoedig in zuidelijke richting.

De Heer J. TANIS schreef, dat de Pestvogels op Terschelling in west kwamen en na enkele dagen meer oostwaarts trokken. In Oost-Terschelling was weinig van hun gading te vinden, zodat zij daar in kleiner aantal gezien werden. De conclusie, dat de vogels van west naar oost trokken, baseerde de heer TANIS op vergelijking van de aantallen en op directe trekwaarnemingen. Vijf maal werd een verplaatsing van oost en naar west gezien, geen enkele maal het omgekeerde.

De voedselpositie had alleen in de eerste dagen invloed op de duur van een verblijf op een bepaalde plaats. Overigens had juist Midsland de grootste voedselvoorraad. Toen de vogels uit west vertrokken, was daar nog voedsel in overvloed. Hoewel ik deze verplaatsingen niet geheel kan verklaren, heb ik toch het idee dat deze tot het dagelijkse levensritme van de Pestvogels aldaar gerekend kunnen worden. De vogels hebben namelijk op een nieuwe plaats, waar zij arriveren, zeer spoedig een bepaalde dagindeling naar tijd en plaats, waar zo'n troepje zich gewoonlijk stipt aan houdt.

De waarnemingen op Terschelling van 18/2 t/m 23/2 betroffen waarschijnlijk steeds dezelfde vogels; daarna kwam er aanvulling. Dat de Pestvogels uit noordoostelijke richting ons land via Groningen, Friesland en de Waddeneilanden zijn binnengekomen, is wel zonder enige twijfel. De spoedig daarop volgende verdwijning van de meeste Pestvogels in ons land wijst op een snelle terugtrek.

Chronologische lijst van de waarnemingen. december 1956:

14/12 hielden zich een paar dagen een troep van 9 ex. op te Emmen (B. P. BROUWERS).

21/12 1 ex. bij de Lemseler school, gem. Weerselo O. (R. LUIKEN).

25/12 1 ex. in een tuintje te West-Terschelling (D. SMIT, med. H. C. WESSELING).
februari 1957:

8 of 10/2 tot $\pm$ eind februari geregeld ± 8 ex. (soms ook 60 tot 80 ex.) bij Den

Burg, Texel, soms op rotte appels. Ook een grotere groep bij het kerkhof gezien (A. STOLK).

10/2 8 ex. aan de dijk bij Oudeschild, Texel (P. Vos Dz.).

10/2 t/m 19/2 enkele ex. op Gelderse roos te Emmen (F. FLINCK).

11/2 1 ex. op Vlieland (Joh. WORTEL).

12/2 1 ex. op Vlieland (mej. L. BRUIN); 6 ex. in tuin te Oudeschild, Texel (P. Vos Dz.).

2e helft van februari Pestvogels azend op bessen van *Cotoneaster*, verbleven daar meerdere dagen, Uithuizermeeden, Gr. (J. KRAAIJEMA).

13/2 eerste ex. gezien te Den Burg, tot begin april (8/4) gebleven, smulden van rotte appels, eenmaal zelfs wel 50 stuks, 4 à 5 ex. bleven ruim een week hangen, zaten ook op bessen (E. DEN DUINEN).

15/2 1 ex. te Leens Gr. (I. HIBMA & P. BOS): klein groepje te Buitenpost Fr. (Vanellus 10, p. 103), 5 ex. op Gelderse roos te 's Gravenhage, 16/2 waren zij er nog en 18/2 verdwenen zij weer, inmiddels was er een 6e ex. bijgekomen (mej. M. J. C. KOLFF).

week van 16—23/2 veel Pestvogels in het dorp op Vlieland, grootste aantal was 8 à 9 ex. bijeen op *Cotoneaster* (mej. L. BRUIN).

16/2 1 ex. te Hollum, Ameland (Vanellus 10, p. 104), 1 ex. dood gevlogen te Midsland, Terschelling (DEKKER, med. H. C. WESSELING), 1 ex. te West-Terschelling en 1 ex. te Midsland, Terschelling (J. TANIS), 2 ex. dennenbos Fornerum, later op de dag troepjes van 4 tot 6 ex. (Vanellus 10, p. 105); 6 à 7 ex. op bessen van vuurdoorn, Vlieland (mej. L. BRUIN), 3 ex. te Valthermond na kwartier in Z richting verdwenen (A. DAVIDS), 4 ex. te Wildervank (J. TOL), eerste ex. in het Oosterpark te Groningen (med. drs. F. I. BROUWER), 1 ex. stadskwekerij Dokkum, 2 ex. (5 ex.?) in *Cotoneaster*, Berlikum, 6 ex. te Sint Anna Parochie, 4 ex. te Pietersbierum Fr., 5 ex. te Heidenschap Fr. (waarvan 1 ex. dood gevlogen), 2, soms 4 ex. op hagedoorn Eesterga bij Lemmer, verbleven daar enkele dagen, 1 ex. te Marssum Fr., (Vanellus 10, pp. 103—104), 2 ex. te Heiloo (M. A. DE LANGE med. E. J. KORTENOEVER), 1 ex. op Gelderse roos „Kruisberg”, Heemskerkerduinen, Heemskerk N.H. (E. J. KORTENOEVER, mej. M. H. v. D. HERT & J. DE GOOIJER), 1 ex. Juno plantsoen Haarlem Noord (G. LONDO, med. H. LE FÈVRE), 2 ex. Milvakamp, 's Gravenhage (C. A. REGENSBURG DE MOOY), 1 ex. begraafplaats „Westduin” bij „Ockenburg” te 's Gravenhage-Kijkduin (J. E. DE VOGEL MOUNIER), 1 ex. ± 2 km ten O van het dorp Epe, Gld. (K. BIJLSTRA), 1 ex. in tuin te Wageningen (prof. dr. D. M. DE VRIES). vanaf 16/2 zwervt een troepje van ± 12 ex. in Den Helder, ook op 18/2 werd van diverse gedeelten van de stad op de aanwezigheid van Pestvogels gewezen, 1 ex. vloog tegen een ruit en herstelde zich, vooral op bessen van *Cotoneaster* (A. SCHOORL), dood ex. ontvangen uit Den Helder van 16/2 (D. C. JENSE). Midden februari volgens een schrijven van 4/3 „ongeveer 14 dagen geleden” 1 ex. op *Malus* spec. te Heiloo, 2 dagen later weer gezien (mevr. A. M. VAN BAARSEL-OLIEMANS).

17/2 11 ex. te Nes op Ameland (Vanellus 10, p. 104), 7 ex. in de pastorietauin, regelmatig kleine troepjes in het dorp, Vlieland o.a. op appel en *Cotoneaster*, verbleven daar t/m 23/2 (mej. L. BRUIN), 8 ex. op vuurdoorn bij De Cocksdorp (J. VAN DER VEER), 3 ex. te Nieuw-Beerta op vruchten van Hondсроos (L. ROZE), 14 ex. stadskwekerij te Dokkum, 2 ex. onder Berlikum, 4 ex. op dikke bessen te Akkrum, 3 ex. op *Cotoneaster* te Koudum, 5 ex. op meidoorn te Oudeschoot, oude Tjongerbrug, 2 ex. Oude begraafplaats, Leeuwarden, ± 22 ex. Julianapark (daar 's middags 14 ex.) Leeuwarden, 1 ex. te Sneek, 2 ex. te Makum, 11 ex. op *Cotoneaster* Herv. pastorie te Arum, Fr., (Vanellus 10, pp. 103—104), 2 ex. te Heiloo op hulst (M. A. DE LANGE, med. E. J. KORTENOEVER); 6 ex. „Kruisberg”, Heemskerk N.H. (E. J. KORTENOEVER), 3 ex. Midden-Beemster (W. PORTE), 17 ex. Amsterdamse Bos (P. BRANDER, med. mej. mr. J. H. U. VAN DROOGE), 1 ex. bij jeugdhierberg „Jan Gijzen”, Haarlem N (med. A. BINSBERGEN), minstens 16 ex. Leidse Hout, Leiden (C. OOSTWOUDE), 2 ex. Kijkduinse beek 's Gravenhage (mej. R. STUURMAN), 6 ex. Kijfhoek, 's Gravenhage (J. J. v. D. HOOFT), 3 ex. ± 2 km ten O van het dorp Epe Gld., verbleven daar t/m 19/2

(K. BIJLSTRA), 6 ex. te Oostvoorne (med. A. v. BULCK).
 ± 17/2 4 ex. op rode bessen te Donkerbroek Fr. (Vanellus 10, p. 103).
 18/2 gewond ex. door kat op Vlieland (mej. L. BRUIN), 24 ex. West-Terschelling (J. TANIS), 1 ex. Midden Eijerland, Texel en ± 25 ex. te Den Burg, Texel (J. VAN DER VEER), 30 à 35 ex. even buiten Den Burg, Texel (med. mej. L. BRUIN), 8 ex. op hulst Den Burg, Texel (med. J. VAN DER VEER), 10 ex. op hulst Den Burg, Texel (J. NAP), ± 40 ex. op rode bessen te Delfzijl (J. WIERENGA), ± 12 ex. op sierheesters Delfzijl-Farmsum (J. STRIJOS), 48 ex. Delfzijl (HAMELINK), 2 ex. op rode bessen Appingedam (J. E. STAVAST), 3 ex. stadspark, Groningen (C. R. DIJKSTERHUIS), 18 ex. op Gelderse roos Hortus „De Wolf”, Haren Gr. (mej. dr. C. H. ANDREAS), 2 ex. te Leens Gr. (I. HIBMA, P. BOS), 2 ex. op Gelderse roos te Grollo Dr. (P. v. d. HOFF), 1 ex. te Meppel op *Cotoneaster bullata* (med. A. DUINKERKEN), 7 ex. stadskwekerij te Dokkum (Vanellus 10, p. 103), 14 ex. Julianapark, Leeuwarden (med. G. BOSCH), 2 + (zelfde?) 2 ex. op *Cotoneaster* te Akkrum (Vanellus 10, p. 103), 8 ex. te Heiloo (M. A. DE LANGE, med. E. J. KORTENOEVER), 4 ex. in *Berberis*heesters Cramwinkelplantsoen te Purmerend (J. M. VAN DEN HOORN), 32 ex. Leidse Hout, Leiden op rozebottels (J. VERDOES), 8 ex. op bessen te Vlissingen (J. DEN ENGELSMAN, med. Vogelwerkgroep „Haarlem”).
 ± 18/2 Pestvogels waargenomen te Akkrum (W. EPEMA, med. G. BOSCH), Pestvogels in een tuin te Purmerland N.H. (J. DUPUY, med. H. G. VAN DEN HOORN).
 tussen 18/2 en 23/2 12 ex. op Gelderse roos en *Cotoneaster* te Schoorl, verbleven er 14 dagen, (BOTTER, med. L. VAN 'T SANT).
 19/2 ± 15 ex. te Midsland (mej. A. SCHAAPE), 26 ex. West-Terschelling, 27 ex. Midsland, Terschelling (J. TANIS), 25 ex. West-Terschelling en 27 ex. te Midsland (H. C. WESSELING), ook vandaag nog troepjes van 10 tot 15 ex., meest in toppen van bomen, Terschelling (C. ZORGDRAGER, med. G. BOSCH), 1 ex. op *Cotoneaster*, Den Burg Texel (J. NAP, med. J. VAN DER VEER), 20 ex. op struiken met bessen te Appingedam (J. E. STAVAST), 5 ex. op vruchten van *Malus* spec. te Uithuizermeeden (H. M. RINGELBERG), dood ex. gevonden te Harkstede ten O. van Groningen (M. DE GROOT), 2 ex. te Grijpskerk (P. G. VAN DER WAL), 4 ex. te Leens Gr. (P. BOS, I. HIBMA), 10 ex. al enige dagen Oosterpark, Leeuwarden, 2 ex. Oude begraafplaats idem, 10 + 23 ex. Oosterpark idem, 22 ex. Oude begraafplaats, 9 ex. Julianaparkje idem (Vanellus 10, p. 104), ± 10 ex. te Berlikum, 1 ex. te Kollum, 2 ex. te Oldeboorn, 2 ex. te Appelscha, aten rode besjes en bleven geregeld tot 27/2 (Vanellus 10, p. 103—104), 20 ex. te Emmen (Mevr. T. H. OLDENBEUWING-PENNING, med. I. JAGER, F. FLINCK), 1 ex. in struik met rode bessen Heerenveen (mej. B. FABER, med. G. BOSCH), 20 à 25 ex. Bosjes van Poot, 's Gravenhage (med. D. C. JENSE), 2 ex. in tuin te Wageningen (prof. dr. D. M. DE VRIES), volgens bericht van 19/2 in „Dagblad van Franeker” pasgeleden Pestvogels waargenomen te Arum, Fr.
 20/2 4 ex. te West-Terschelling, 27 ex. Midsland, Terschelling (J. TANIS), 1 ex. te Midsland, Terschelling, op een andere plaats te Midsland 22 ex. (H. C. WESSELING), 14 ex. op hulst Den Burg, Texel, zij verbleven daar minstens 14 dagen (J. VAN DER VEER), 12 ex. op struiken met bessen Delfzijl (R. BOSSCHER), 1 ex. op vruchten van *Malus* spec. te Uithuizermeeden Gr. (H. M. RINGELBERG), 17 ex., o.a. op *Cotoneaster* te Grijpskerk (P. G. VAN DER WAL), 9 ex. op *Cotoneaster* te Westerbork (E. OOSTING), 1 ex. op bottels van wilde roos te Havelte (Zr. K. COSMAN), 20 ex. Bleeklaan, 20 ex. Oude begraafplaats, 10 ex. Julianapark, 1 ex. Harlingerstr.weg alle te Leeuwarden (Vanellus 10, p. 104), 1 ex. te Koudum, 6 ex. op *Cotoneaster* te Makkum, 1 ex. bij sierappeltjes te Sneek (Vanellus 10, p. 104), dood ex. te Gorredijk (J. R. VAN ZWOL, med. G. BOSCH), 3 ex. te Lelystad, waarvan 1 ex. door kat werd gedood en 1 ex. op de bessen van *Amelanchier* spec. werd aangeroffen (D. VEENMAN, A. A. TJITTES), grote troep op bessen van Gelderse roos, *Rosa canina* en *Elaeagnus umbella* te Midden Beemster, volgens tuinman wel 300 ex. (med. W. PORTE), aantal ex. openluchttheater Amstelveen (med. B. GARTHOFF), 1 ex. Kampweg te Soesterberg (R. TOLMAN, med. TEN KATE), 3 ex. ± 2 km ten O. van het dorp Epe Gld. (K. BIJLSTRA), 6 ex. op bessen te Vlissingen (J. DEN ENGELSMAN), 15 ex. Duinrooslaan, Wassenaar (J. DEKKER).

21/2 19 ex. te Midsland, Terschelling (H. C. WESSELING), 12 ex. + 25 ex. + 30 ex. te Den Burg, Texel (+ zelfde tijd op verschillende andere plaatsen op het eiland) (J. VAN DER VEER), bericht in de „Texelse Courant” spreekt van 12 ex. vóór 22/2 in tuin aan de Witte Kruisweg op struik met rode bessen te Den Burg, 1 ex. doodgevlogen te Den Burg, Texel (med. J. VAN DER VEER), ± 12 ex. Schilderend Den Burg, Texel, dezelfde dag werden er ook langs de Parkstraat, Den Burg waargenomen, de vogels aten van rotte appels. Voor zover bekend zijn er 4 of 5 ex. dood gevonden, waarvan één ex. tegen een auto opgevloden is en 2 of 3 door onbekende personen werden geschoten, ± 20 ex. op struiken met bessen te Delfzijl (med. R. BOSSCHER), ± 45 ex. Julsingha-tehuis, Delfzijl, op *Cotoneaster* en rozebottel (T. J. EVENHUIS), 1 dood ex. gevonden te Ulrum Gr. (J. H. MANSCHOLT), sinds 21/2 ± 50 ex. op Gelderse roos, Oosterpark, Groningen (brief van H. BEUING, gedat. 25/2), 21/2 20-tal op Gelderse roos te Emmen (R. LOOT), 19 ex. Bleeklaan, 20 ex. Oude begraafplaats, 4 ex. Harlingerstr. weg, 6 of 7 ex. Bildstr., alle te Leeuwarden, 8 ex. in struiken met bessen te Berlikum, 2 ex. op bottels te Gorredijk, 3 ex. te Oldeboorn, 1 ex. te Wollega, (Vanellus 10, pp. 103—105), minstens 20 ex. te Bakkum (P. GORTER, med. E. J. KORTENOEVER), ± 30 ex. te Hoorn (J. PLANTINGA, P. DE VRIES), enkele ex. te Heemskerk N.H. (E. J. KORTENOEVER), 6 ex. te Haarlem N. (H. LE FÈVRE), 1 ex. te Woerden (E. VAN DER VOO, zie ook De Levende Natuur 60, p. 95), 2 ex. op *Cotoneaster* en *Malus* spec. Katwijk aan de Rijn (Hr. & mevr. GERRITSEN, med. J. RAMPEN), 15 ex. in *Cotoneaster* op een duin a/d binnenkant van de duinenreeks, Noordwijk aan Zee, verdwenen in Z richting (mr. M. H. KODERITSCH), 15 ex. Duinrooslaan te Wassenaar (J. DEKKER), dood ex. gevonden te Wierden O. (mr. E. D. MAALDERINK), 1 ex., volgens zeggen zelfs 6 ex., Hermelijnlaan te Hilversum (D. VEENMAN).

22/2 2 ex. West-Terschelling en 28 ex. te Midsland, Terschelling (J. TANIS), 7 ex. in meidoorn, Vlieland (T. GRIJPSTRA), tussen 15 en 20 ex. te Den Burg, Texel (med. J. VAN DER VEER), ± 15 ex. bij het Tehuis van Ouden van Dagen, Delfzijl (mevr. M. G. POTBERG-ELBERS), 36 tot 40 ex. te Delfzijl (mevr. J. RUITER-HANSEN), ± 45 ex. bij het Julsingha tehuis op *Cotoneaster* en rozebottel, Delfzijl (T. J. EVENHUIS), 40 à 50 ex. in struiken en bomen op het kerkhof, Dalweg te Wildervank (H. WEVER), 20 tal op Gelderse roos te Emmen (R. LOOT), 9 ex. Oude begraafplaats en 13 ex. Bleeklaan, Leeuwarden, 5 ex. te Buitenpost, 10 ex. te Oosterwierum, vlogen later richting Bonum Fr., (Vanellus 10, p. 103—104), volgens bericht van 22/2 in „Dagblad van Franeker” 2 dagen tevoren daar ± 12 ex. gezien, ± 25 ex. azende op appel en besjes te Sneek (P. & G. P. SLIM), 7 ex. op rotte appels op straat te Sneek (H. VAN WINDEN), 10 ex. te Sneek, 3 ex. te Heerenveen (Vanellus 10, p. 104), 7 ex. op *Cotoneaster* te Heemstede (med. W. HOLTHUIZEN), 40 ex. aldaar (med. Jan P. STRIJBOS), 1 ex. Hermelijnlaan, Hilversum (J. B. M. FRENCKEN, H. NUIJEN), ± 22/2 40 ex. Rembrandtweg te Heemstede (med. Jan P. STRIJBOS).

23/2 12 ex. te West-Terschelling, 8 ex. te Midsland en 5 ex. te Hoorn, Terschelling (J. TANIS), 13 ex. op Vlieland (T. GRIJPSTRA), 10 ex. te Den Burg, Texel (De Levende Natuur 30, p. 96), 6 ex. op bessen van coniferen te Delfzijl (R. BOSSCHER), 30 ex. te Delfzijl op *Cotoneaster* en rozebottel (T. J. EVENHUIS), ± 23/2 1 ex. op *Cotoneaster* te Uithuizermeeden Gr. (J. KRAAIJEMA), 23/2 5 ex. te Veendam (G. BLIK), op vele plaatsen troepjes van 20 tot 50 ex. Haren Gr. (drs. F. I. BROUWER), 8 ex. te Sneek (Vanellus 10, p. 104), 1 ex. te Den Helder (mej. A. LEVERING, med. H. LE FÈVRE), 18 ex. op *Cotoneaster*, noordrand van Alkmaar (J. W. JOOSTEN), volgens schrijven gedat. 2/3 „een week geleden” minstens 10 ex. op bessen van *Cotoneaster* te Heiloo (mevr. J. DUMBAR-BRON), 1 ex. te Heemskerk (E. J. KORTENOEVER), 7 ex. op Gelderse roos, Heemstede, „Groenendaal” (mej. E. JONKER, L. SCHOUTENS), 1 ex. op *Berberis* en *Cotoneaster* te Heemstede (W. DE GRAAFF).

24/2 2 ex. Wilhelminalaan Den Burg, Texel (M. C. STOEPKER), 12 ex. aldaar (H. GERRITS), 6 ex. (vrienden zagen troepjes van 12 & 20 ex.) Delfzijl (R. BOSSCHER), 25 ex. te Delfzijl op *Cotoneaster* en rozebottel (T. J. EVENHUIS), 5 ex. op rode bessen te Veendam (mevr. E. DE BOER), 30 à 40 ex. Industriepark,

Groningen (J. D. MOLLEMA), $\pm$ 35 ex. aldaar, volgens voorbijganger verderop nog veel meer ex. (E. J. GERNAAT), 7 ex. te Groningen (R. DE BOER), $\pm$ 8 ex. Selwerderhof, Groningen (mej. A. KUIK), troepje tuin verzorgingshuis Groningen (Zuster BODDE & R. DE BOER), 5 ex. te Kollum, $\pm$ 10 ex. op *Cotoneaster* te Arum Gr., 9 ex. te Sneek, tenm. 2 ex. (wellicht meer) bij *Cotoneaster* te Drachten (Vanellus 10, pp. 103—104), 18 ex. bijeen in *Cotoneaster* noordrand van Alkmaar (J. W. JOOSTEN), 16 ex. Ouddorperdijkje te Alkmaar (DORGELOO, med. E. J. KORTENOEVER), 5 ex. in Gelderse roos te Oudkarspel, gem. Langedijk (J. MANDEMAKER), 2 ex. „Kruisberg” te Heemskerk (E. J. KORTENOEVER), 14 à 20 ex. te Santpoort (J. DRIJVER), 6 ex. overvliegend „Groenendaal”, Heemstede (F. & mevr. T. BLOEM), 10 & 1 ex. op Gelderse roos „Groenendaal”, Heemstede (B. KORF), 7 of 8 ex. op Gelderse roos „Groenendaal”, Heemstede (W. DE GRAAFF), 2 ex. Noordersportpark, Haarlem op Gelderse roos (W. AKKERMAN), 1 ex. in de duinen bij Teylingen, Hillegom (F. KONING), 16 ex. te 's Gravenhage (Zuster F. DE JONGE), Pestvogels in het Haagse Bos, 's Gravenhage (med. H. E. PEETERS Jr.), 3 ex. in Gelderse roos in het zgn. „Volkspark” te Schiedam verbleven daar t/m 26/2 (A. DE JONG, med. H. J. A. DE REUVER), 2 ex. onder Apeldoorn (A. B. WIGMAN, med. t.K.). 1 ex. Gerardsweg, Hilversum (J. B. M. FRENCKEN).

25/2 21 ex. te West Terschelling en 24 ex. te Midsland, Terschelling (J. TANIS), 12 ex. in een tuin te Den Burg, Texel (P. Vos Dz.), 9 ex. op *Cotoneaster* en rozebottel te Delfzijl (T. J. EVENHUIS), 8 ex. op bessen te Delfzijl (mevr. J. RUITER-HANSEN), 3 ex. op meidoornbessen te Veendam (mevr. E. DE BOER), 7 ex. te Groningen (R. DE BOER), 40 ex. Oosterpark, Groningen (drs. F. I. BROUWER), 12 ex. Hortus „De Wolf” te Haren Gr. (med. mej. dr. C. H. ANDREAS), $\pm$ 18 ex. in tuin te Emmen (B. P. BROUWERS), 3 ex. te Heerenveen (H. T. VAN DER MEULEN, zie ook Vanellus 10, p. 104), 1 ex. op bottels van wilde roos, vermoedelijk daar ook reeds op 24/2, te Edam (mevr. L. BANDER), 2 ex. „Kruisberg” te Heemskerk (E. J. KORTENOEVER), 11 ex. Huis te Zanen te Haarlem N. (W. AKKERMAN), volgens „Haarlems Dagblad” van 25/2 „afgelopen dagen Pestvogels gezien in Haarlem”, 1 ex. in NO buitenwijk van Goes op *Crataegus* spec. (N. ROBAARD), 1 ex. te Goes (W. VAN WILLEGEN).

van $\pm$ 25/2 t/m 4/3 geregeld Pestvogels etende van bessen van de Gelderse roos waargenomen te Eenrum (3 ex.) (mej. B. A. VAN HAM),
tussen 25/2 en 1/3 1 ex. te Midden Beemster (med. W. PORTE),

26/2 23 ex. te West-Terschelling, 27 ex. te Midsland en 7 ex. te Hoorn Terschelling (J. TANIS), 32 ex. op *Cotoneaster*bessen en appels, Schildereind, Den Burg, Texel, hierna vertoonden zich steeds troepjes, aantal en data werden niet verder genoteerd (H. GERRITS, med. J. VAN DER VEER), 14 ex. te Den Burg, 8 ex. te Den Hoorn, Texel (med. J. DRIJVER), 4 ex. Delfzijl op *Cotoneaster* en rozebottel (T. J. EVENHUIS), $\pm$ 25 tot 30 ex. op Gelderse roos, Paradijsvogelstraat, Groningen (mevr. G. J. DORHOUT-KONING), 4 ex. in de Hortus Botanicus, Groningen; er zouden er tot 50 stuks tegelijk gezien zijn (J. HULSCHER), 15 à 20 ex. Hortus „De Wolf”, Haren Gr. (mej. dr. C. H. ANDREAS), 2 ex. te Wollega, 10 ex. op rode bessen te Sneek (Vanellus 10, pp. 104—105), 2 ex. te Meppel op *Cotoneaster* (A. DIINKERKEN), 1 ex. te Edam op wilde roos (mevr. L. BANDER), 2 ex. „Kruisberg” te Heemskerk (E. J. KORTENOEVER), troepje te Haarlem (K. NEDERKOORN), Huis te Zanen resp. 8 & 5 ex. Haarlem (resp. J. VAN TUSSENbroek en W. AKKERMAN), 30 ex. Kleverlaan, Ripperda kazerne, Haarlem N. (med. J. VAN TUSSENbroek), 6 ex. Gelderse roos Noordersportpark, Haarlem (W. AKKERMAN), 1 ex. te Vlissingen (mevr. C. M. HOPMAN).

26/2 t/m 26/3 soms 1, soms 3 of 5 ex. a/d Munnikenweg op het kerkhof op bessen van de Gelderse roos te Veenendaal (drs. M. T. JANSSEN).

27/2 3 ex. op struik met bessen te Veendam (mevr. E. DE BOER), 4 of 5 makke ex. te Gorredijk, 3 ex. op rode bessen te Sneek (Vanellus 10, p. 103—104), $\pm$ 30 ex. te Den Helder (B. SCHRIEKEN), 1 ex. Krommeniepark, Krommenie (JONGE-NEEL, med. J. J. SMIT), 2 ex. op *Cotoneaster* en gestrooide *Berberis*bessen te Heemskerk N.H. (E. J. KORTENOEVER), 8 ex. te Heemstede (VAN HOFWEGEN, med. A. N. SWART), 21 ex. Noordersportpark te Haarlem (T. BELTERMAN, R. KOFMAN), troepje te Haarlem (K. NEDERKOORN), 11 ex. Kleverlaan, Ripperda

kazerne, Haarlem N. op Gelderse roos (J. & mevr. T. VAN TUSSENBOEK), door BELTERMAN 12 ex. aldaar waargenomen, 15 ex. park Hanenburg, Daal- en Bergscheweg te 's Gravenhage (J. PAARDEKOPER), 2 ex. buitenwijken van Middelburg op *Cotoneaster horizontalis* (mevr. F. GLERUM-BOELEN HUENDER).

28/2 2 ex. te Hoorn, Terschelling (J. TANIS), 1 ex. te Wollega (Vanellus 10, p. 105), 2 ex. Hollebalg op Wieringen (med. A. L. J. VAN IJZENDOORN), dagelijks 13 ex. op Gelderse roos te Schoorl t/m 4/3, tot en met 7/3 verbleven 4 of 5 ex., op 8/3 nog 1 ex. dat t/m 11/3 aldaar verbleef (T. A. BOTTER), 1 ex. op rode bessen te Midden Beemster (J. J. SELIER), 1 ex. Rivierenlaan te Amsterdam (DE BROUWER, med. Chr. STREEFKERK), 19 ex. Noordersportpark, Haarlem (R. KOFMAN), 1 ex. Kleverlaan, Ripperda Kazerne, Haarlem N. op Gelderse roos (mevr. T. BLOEM).

eind februari 2 ex. te Twijzel (med. G. BOSCH), ook wel buiten het dorp Den Burg een klein troepje gezien (mej. L. BRUIN).

eind februari-begin maart troepje van 20 ex. te De Cocksdorp, dat geleidelijk minderde tot 4 à 6 ex. op rotte appels en hulst (N. EELMAN, med. J. VAN DER VEER), sedert een week een 3 tal ex. te Pingjum (med. A. DROOGE).

± **eind februari** moeten er ± 300 ex. gezien zijn bij Oudeschild, Texel (P. Vos, med. Vogelwerkgroep „Haarlem”).

februari: een paar maal werden er Pestvogels (10 à 12 ex.) gezien in het bos en eenmaal in het dorp, Vlieland (K. ROOS).

1e week van maart voor het laatst 2 ex. gezien, Vlieland (K. ROOS).

1 t/m 8/3 ± 35 ex. in de zgn. Plantage op Gelderse roos, rozebottel, meidoorn en *Cotoneaster* te Brielle (D. VAN DELDEN Jr.).

1/3 5 à 6 ex. op lijsterbes, terrein Acad. Ziekenhuis te Groningen (J. HAAGSMA), troepje te Emmen op Gelderse roos (R. LOOT), 1 dood ex. te Makkum (med. G. BOSCH), 3 ex. in park Oog in Al te Utrecht, o.a. op bottels van *Rosa canina*, verdwenen in NW richting (C. v. D. HEUVEL, med. S. BRAAKSMA), 1 ex. op rode bessen te Midden Beemster (J. J. SELIER).

2/3 werden Pestvogels gezien te Veendam (med. H. T. KEIZER), ± 30 ex. op Gelderse roos te Veendam (J. P. BLOEMHOFF), 4 ex. in het Prinses Margrietpark te Sappemeer (L. SCHOLTENS), verse resten van een dood ex. bij de Buitenschool te Groningen (T. MOL, med. F. FRANKRUYTER), troepje te Emmen (R. LOOT), 5 ex. op *Cotoneaster* te Harlingen (mevr. E. BROERSMA-HILARIDES), 2 ex. in *Cotoneaster* te Arum (mevr. L. B. DANIS-OOSTERWIJK), 3 ex. op *Cotoneaster* te Oldeberkoop Fr., (Vanellus 10, p. 104), 2 ex. op rode bessen te Wollega, de vorige week een voor 't eerst gezien (D. DE JONG), enige ex. op Gelderse roos dichtbij het Amstelveense Thijsses Park, Amstelveen (DE GROOT, med. mej. mr. J. H. U. VAN DROOGE), 1 ex. in tuin op *Cotoneaster* te Heemstede (W. DE GRAAFF), 4 ex. Nieuwe Scheveningse Bosjes op besheesters te Scheveningen, werd met telkens gefotografeerd door mr. KIST en gefilmd door K. WALDECK (mr. J. KIST), 1 ex. op neergeworpen lijsterbessen te Bilthoven (O. J. VAN BLARCUM), 1 ex. op Gelderse roos te Veenendaal (A. W. VAN HARDEVELD).

2/3 t/m 11/3 2 ex. op Gelderse roos tussen 2 legeringsgebouwen te Nunspeet (A. SMIT).

Volgens schrijven gedat. 3/3 „voorbije dagen” af en toe 1 of 2, soms 6 Pestvogels te Wijckel, Gaasterland Fr. (med. G. BOSCH).

3/3 2 ex. in een hagedoornstruik te Delfzijl (R. BOSSCHER), 30 ex. op Gelderse roos, des namiddags kleine troepjes (vermoedelijk de troep van 30 die zich had verspreid) te Veendam (H. T. KEIZER), 3 ex. o.a. badende en op Gelderse roos te Eenrum Gr. (mej. B. A. VAN HAM), 2 ex. tuin van verzorgingshuis, Oosterpark te Groningen (A. v. D. RUIN), 5 ex. op Gelderse roos te Grollo, Dr. (ds. P. v. D. HOFF), 3 ex., Oosterpark, Leeuwarden (O. EENSHUISTRA, med. G. BOSCH), 2 ex. ten Z. van Harlingen (A. DROOGE, med. G. BOSCH), 7 ex. achter in het Jac. P. Thijssespark te Amstelveen (mevr. C. ALTORFFER-SPAAN, J. F. W. PAHLSON), 11 ex. op rode besjes aldaar (C. JURGENS), 5 ex. Amsterdamse Bos, Amsterdam (H. DE GROOT, med. mej. mr. J. H. U. VAN DROOGE), enkele ex. op Gelderse roos te Bennekom (med. H. E. PEETERS Jr.), voor het laatst gezien te

Haarlem N. n.l. 13 ex. (T. BELTERMAN, K. ZWEERES), 2 ex. op Gelderse roos te Stein L. (H. W. BOUWMAN).

4/3 3 ex. op *Cotoneaster* te Oldeberkoop (Vanellus 10, p. 104), 12 ex. „Groenendaal”, Heemstede (F. KONING), 6 ex. te „Eik en Duinen” te 's Gravenhage (G. D. ENGELLEN), 2 ex. te Stein L. (H. W. BOUWMAN).

vanaf 4/3 t/m 10/3 geregeld Pestvogels te Veendam, soms 2, 3 of 4 ex. (H. T. KEIZER).

Volgens schrijven gedat. **5/3**: groep van 8 à 10 ex. gezien in de Molenaerstraat op bessen te Haarlem (mej. K. NEDERKOORN).

5/3 1 ex. te Eenrum Gr. (mej. B. A. VAN HAM), een aantal ex. in tuin van het verzorgingshuis te Groningen (R. DE BOER), 3 ex. te Gasselte, Dr., ook 2 dode ex. dicht bij elkaar in het bos gevonden (H. MENNEGA, R. DE JAGER), 1 ex. op *Cotoneaster* te Noord Bergum (O. FENSHUISTRA), laatste (1) ex. te Schoorl (BOTTER, med. L. VAN 'T SANT), 12 ex. te „Groenendaal” te Heemstede (F. KONING), 2 ex. op Gelderse roos te Stein L. (H. W. BOUWMAN).

vanaf 5/3 tot 20/3 5 ex. op Gelderse roos, Algemene begraafplaats te Veenendaal, daarna t/m 28/3 nog maar 4 ex. aldaar (A. W. HARDEVELD).

6/3 laatste ex. (1) te Eenrum Gr. (mej. B. A. VAN HAM), 2 ex. te Buitenpost (Vanellus 10, p. 103), reeds enige tijd 1 ex. op *Cotoneaster* te Stiens (Vanellus 10, p. 105), eerst 2 ex. later nog enkele ex. Stadsplantsoen te Leeuwarden (Fam. NIJDAM), 2 ex. te Wolvega (Vanellus 10, p. 105), 2 ex. in tuin van het Sanatorium te Appelscha, een week lang 2 tot 7 ex. aldaar (E. D. POOL), 12 ex. „Groenendaal”, Heemstede (F. KONING), 2 ex. vliegen snappend te Bussum (J. G. WURSTER), 2 ex. (zelfde?) te Bussum (Dr. W. K. KRAAK, med. TEN KATE), 3 ex. op Gelderse roos om „De Werkplaats”, Bilthoven (J. COPIJN), 2 ex. op Gelderse roos te Stein L. (H. W. BOUWMAN).

vóór 7/3 werden op Vlieland minstens 7 ex. gezien (med. J. TANIS).

7/3 4 ex. in een top van een boom te Appelscha (I. JAGER), 2 ex. te Wolvega (Vanellus 10, p. 105), 2 ex. vliegen snappend te Bussum (J. G. WURSTER), ± 5 ex. aan de Lorentzweg te Bussum (C. HÜLSMANN), 3 ex. op Gelderse roos om de „Werkplaats” te Bilthoven (J. COPIJN), 1 ex. te Apeldoorn noord (Chr. VAN ORDEN, med. mej. M. MEIJERING), 2 ex. op Gelderse roos te Stein L. (H. W. BOUWMAN).

8/3 1 ex. in boomgaard te Hoorn, Terschelling (J. TANIS), 5 ex. te Aduard Gr. (R. DE BOER), 1 ex. in meidoorn aan de rand van Beilen, Dr. (W. SMIT), 2 ex. vliegen snappend te Bussum (J. G. WURSTER).

Volgens schrijven gedat. **8/3** „vorige week 1 dood ex. gevonden op de Afsluitdijk” (med. A. v. D. DROOGE, Harlingen).

9/3 1 ex. op ligusterheg te Midsland, 1 ex. te Stiens (vanaf 6/3 daar aanwezig) (Vanellus 10, p. 105), 9 ex. op bessen van Gelderse roos en vliegen vangende om de „Werkplaats” te Bilthoven (H. U. DE HAES, J. COPIJN), 17 ex. in een park te Eindhoven, spoedig wegvliegend in NW. richting (A. J. DELTOUR).

10/3 1 ex. te Midsland, Terschelling (H. C. WESSELING), 12 ex. in drie hoge populieren, Groningen (R. DE BOER), 1 ex. met verwonde vleugel in de Kennemerduinen op 14/4 hersteld losgelaten met ring in het Amsterdamse Bos (A. M. FELDMAN), deze vogel werd op 19/4 gezien door de kennissen van de Heer BRANDER, 20/4 nam de Heer BRANDER de vogel zelf waar, gedurende de Paasdagen werd de vogel gefilmd en 27/4 voor het laatst gezien, vertoefde steeds op het Vogeleiland op Gelderse roos (med. mej. Mr. J. H. U. VAN DROOGE).

11/3 1 ex. in tuin te Midsland, Terschelling (J. TANIS), 2 ex. in de Leidse Hout te Leiden (C. OOSTWOUDE).

12/3 en enkele dagen daarna, 10 ex. te Oegstgeest (C. DEN DUBBELDEN). Omstreeks 12/3 2 ex. in tuin te Den Burg (mej. L. BRUIN).

13/3 1 ex. te Midsland, Terschelling (Vanellus 10, p. 105).

15/3 1 ex. in tuin te Midsland, Terschelling (J. TANIS), ± 30 ex. te Oosterwierum (telefonisch bericht ontvangen, naam van berichtgever werd niet opgenomen), 1 ex. op *Cotoneaster* te Arum Fr. (Mevr. L. B. DANES-OOSTERWIJK), 4 ex. in „Groenendaal” te Heemstede (F. KONING).

16/3 1 ex. op *Cotoneaster*, te Arum Fr. (Mevr. L. B. DANES-OOSTERWIJK).

17/3 1 ex. te Arum Fr. (mej. L. SCHOLTE, med. G. BOSCH), 1 ex. in het Jac. P. Thijsssepark, Amstelveen (E. M. ELICH JANSEN).

April 1957

8/4 8 ex. bij „Meer en Bos”, 's-Gravenhage (R. APPÜNN).

17/4 5 ex. in het zomerhuisjesdorp Kruiningergors aan het Brielse Meer op besrijke heesters o.a. Gelderse roos, zeer mak, enkele ex. baadden zich in een plasje (J. G. BERTKWIST).

Summary: Waxwing-irruption in the Netherlands,
February—March 1957.

Waxwings are seen in the northern parts of the Netherlands practically every autumn. They were not seen in the autumn of 1956, but in December 1956 they occurred in three different places.

During the second week of February 1957 Waxwings were suddenly reported from the Frisian Islands of Texel and Vlieland, and in the Province of Drente. By mid-February there were many records from the Frisian Islands and the provinces of Groningen, Friesland and Drente. In the second half of February Waxwings were reported in many parts of the country, most records coming from Groningen, Friesland, Frisian Islands, Noord-Holland, Zuid-Holland and Zeeland. There were fewer records in Gelderland, Drente and Utrecht; in Noord-Brabant, Limburg and parts of "Achterhoek" and "Twente" Waxwings were seldom recorded. End February the birds were more widely distributed inland. In early March they were still common in places where berries were plentiful, but by the middle of the month most of them had left that country. There were very few records in late March and only two in April. The irruption was thus confined to little over a month. Such late and short irruptions are uncommon in the Netherlands. Most flocks reported consisted of less than twenty birds, although flocks of twenty were not uncommon and parties of 30—50 were recorded.

The birds fed chiefly on *Viburnum opulus* L. (for which it was a good berry year), *Cotoneaster* and rose hips. The gathering of records was facilitated by appeals in the press, on the radio, and at centres in several parts of the country.

Waarnemingen bij nesten van Waterral (*Rallus aquaticus*) en Porceleinhoen (*Porzana porzana*)

(Met plaat 1 en 2)

door

D. WOULDSTRA

(With summary: Observations at the nests of Water-Rail and Spotted Crane)

Op 19 mei 1957 wilde ik enkele opnamen maken bij het nest van een Waterral voor het verkrijgen van kleurendia's. Het nest was op 10 mei gevonden en bevatte toen vier eieren, welk aantal op 15 mei was toegenomen tot zeven en op 18 mei tot negen.

Nadat de schuilhut was opgesteld en hinderlijke vegetatie was verwijderd, lieten mijn begeleiders mij om 11.10 alleen. Te 11.20 verscheen een ral achter het nest en spoedig was de zwart en rood